

להצליח לחיות במצרים

הקדמה

לאחר שיעקב אבינו מגלה שיוסף בנו עדיין חי והוא השולט בכל במצרים, יעקב עובר לגור בארץ מצרים. הפרשה פותחת בפסוק המתאר את חייו של יעקב במצרים: "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה" (מז, כה).

פירוש

'בעל הטורים' מפרש את הפסוק, שיעקב אבינו חי במצרים את שנותיו הטובות ביותר. כאשר האדמו"ר הצמח צדק היה ילד ולמד פירוש זה, הוא שאל את סבו האדמו"ר הזקן: איך יתכן שיעקב אבינו, המובחר שבאבות, חי את שנותיו הטובות ביותר בארץ מצרים, ארץ הטומאה? ענה לו אדמו"ר הזקן: לפני שיעקב ירד למצרים, כתוב "ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורג לפניו גשנה" (מו, כח) ואומר על כך המדרש שיעקב שלח את יהודה להקים בית מדרש כדי שהשבטים ילמדו בו תורה.

שאלות

- כיצד התורה עוזרת לאדם לחיות אפילו במקום טומאה כמו מצרים?
- בתשובת האדמו"ר הזקן הוא מסביר כיצד יעקב הצליח 'לחיות' במצרים, אך כיצד השנים הטובות ביותר של יעקב היו דווקא במצרים?

הביאור

- התורה מושרשת בעצמותו ומהותו של הקב"ה, ולכן יש בה כוח אין סופי ובלתי מוגבל. כאשר אדם לומד תורה הוא מתאחד עם הקב"ה, וניתנים לו כוחות להתעלות מעל כל המגבלות של העולם. לכן, גם במקום כמו מצרים שהוא שורש הטומאה יכל יעקב לחיות בזכות לימוד התורה. נקודה זו מרומזת גם בשם המקום שהם התיישבו בו, גשנה – מלשון לגשת ולהתקרב. בשלומדים תורה מתקרבים אל ה' ויכולים לחיות גם במצרים.
- כשיעקב הגיע למצרים היו לו הרבה סיבות לשמוח. הוא ראה את בנו יוסף לאחר 22 שנה שחשב שהוא אינו חי, והוא היה מוקף בכל משפחתו שמתפתחת וגדלה. אך בשביל יעקב הצדיק אלו היו שנותיו הטובות ביותר בחיים משום שראה כיצד דווקא במצרים (מלשון מיצר וגבול), במקום שמסתיר ומעלים על אלוקות משפחתו פורחת ברוחניות ומתקרבת אל ה' - בניו יושבים והוגים בתורה בבית התלמוד שהקים יהודה. יוסף במעמדו הנשגב עדיין במצב רוחני נעלה כפי שהיה קודם שירד למצרים. נקודה זאת ביטאה את עיקרון: "יתרון האור הבא מן החושך" כאשר הופכים את מקום החושך לאור מגיעים לדרגה עליונה – מבחר שנותיו.

ההוראה לחיים

התשובה של אדמו"ר הזקן נאמרה רק ברמז, כי כשמדברים לילד קטן בגיל חינוך, לא מתאים לומר לו את המעלה הבאה מהפיכת הרע לטוב. לכתחילה צריך לדעת שעם הרע לא מתעסקים, ויש להתרחק ממנו! אבל כאשר האדם מתבגר ומתחילים לבוא ניסיונות, והוא מתגבר על הקשיים וההפרעות בקיום התורה והמצוות, הפכית הרע לטוב, בכך הוא מתעלה לדרגה גבוהה מאוד "יתרון האור הבא מן החושך". בצורה הזו נזכה לביאת משיח, בקרוב ממש!

ליקוטי שיחות, חלק י, ויחי א